

Eksplzija v New Yorku uničila bojni material zaveznikov. 50 milijonov škode, ko je zgorelo 13 skladišč.

EKSPLOZIJA V TISKARNI LISTA "MENACE". — PROTI ZDRAVNIŠKIM SLEPARJEM. — BANKIR ARBITRAN VSELED GOLJUPLJE. — KOLIKO ZASLUŽI PANAMSKI PREKOP. — FONOGRAF ZA NAGROBNE CEREMONIJE REVEŽEV. — DVA MILJONA DOLARJEV ZA JETIČNE. — DETEKTIV BURNS V ŠKRIPOH. — STRAŠNA VROČINA V CHICAGI IN DRUGO.

Grozna vročina je umorila 281 oseb v Chicagi.

New York, 30. jul. — Danes ob 2 uri zjutraj se je pripetila strašna eksplozija dinamita in nitroglicerina na pomolih National Storage Co., kjer so bile velike zaloge bojnega materiala za zaveznike v Evropi. Eksplozija je sledila požaru, ki je uničil 13 velikih skladišč in naredil škode do 50 milijonov dolarjev. Velika zaloga šrapnelov in raznega orožja za zaveznike je uničena. Računajo tudi, da je izgubilo življenje od deset do 50 oseb v eksploziji. Glavna ulica v Jersey City je popolnoma razdejana. Poškodovana je tudi znana soha boginje Svobode. — Oblasti so mnenja, da je eksplozija delo zarote proti zaveznikom in uvedena je stroga preiskava. Zavezniki bojni material, ki je uničen, so mislili te dni poslati v Evropo.

Chicago, 31. jul. — Včeraj je bil najbolj vroč dan, kakoršnega še ne pomni zgodovina mesta. Toploter je kazal 112 stopinj v Clarendon Beachu in drugod je bilo čez 100 stopinj ves popoldan. Do včeraj je bilo prijavljenih 180 smrtnih slučajev in ogromno večino teh je zakrivila vročina. Samo včeraj je umrlo sedem oseb. Vremenski prerokovalci oznanja za danes konec vročine; hladni veter prihaja iz zapada in doseže Chicago enkrat zvečer.

Po zadnjem poročilu znaša število mrtvih vseh vročine v Chicagi od zadnjega četrtka do nedelje večera 281 oseb in med temi je čez 100 otrok. 225.000 ljudi je včeraj natlačilo kopalnice v jezera. Čez 500 konj je poginilo na ulicah.

V Milwaukee, Wis., je 22 mrtvih; 102 grada vročine. V Detroitu je 14 mrtvih; 108 gradov. V Manitowocu 42 mrtvih; 102 grada. V St. Louisu 9 mrtvih; 98 gradov.

East Chicago, Ind., 30. julija. — Tukaj je umrl 2letni Toni Kanak za otročjo paralizo. To je prvi slučaj te kuge v okraju Lake, ki je bil naznanjen oblastim.

V Evanstonu so kasneje v poljski naselbini odkrili dva slučaja otročje paralize. Žrtvi sta 1letni Joseph McChowsky in 3letni George Volinsky. Otroka sta se vedno igrala skupaj in dr. Roome meni, da je starejši otrok nalezl bolnega od mlajšega.

Washington, D. C., 30. jul. — Prejemki panamskega prekopa so za leto, ki je končalo z dnem 31. maja za \$4.286.551 nižji kot v prejšnjem letu. V mesecih, ko je bil prekop vsled drže zaprt za promet, je znašala izguba od \$546.000 do \$643.000 mesečno. Prejemki v maju so znašali \$368.023; bili so najvišji od avgusta 1915.

Oiney, Ill., 30. julija. — Oblasti se je drug sestavek inštrumentov za nepostavne operacije na pozorišču, na katerem je bila Elizabeta Raliffova umorjena, in o katerem sumijo, da ga je rabil Roy Hunterlitter, da izvrši protipostavne operacije. Pisma, ki sta jih pisala Hunterlitter in dekle, dokazujejo, da sta imela dva zdravnika izvršiti nepostavne operacije. Otoka sumijo, da sta bila zdravnika fanti in prijatelja Hunterlitterja.

New York, 30. julija. — Svet napreduje in se modernizira in tej modernizaciji podlega tudi cerkev. "Father" Lonergan, kaplan pokopališča Kalvarija, je že dvakrat rabil fonograf pri pogrebu. Vprašali so ga, zakaj je to storil in Lonergan je dejal: "Rabili smo ga pri siromakih, ker drugače bi morali siromaki pokopati tiste, ki jih ljubijo, brez veličastvene nagrobnice."

Govoril je resnico! Tiste, ki niso imeli okroglega pod palcem, so zagrebeli brez pesmi in godbe, ki vpliva pomirjačoče tudi na dušo siromaka. In če je Lonergan uvedel fonograf za siromake, je spopolnil verz, ki so jo pogrešali siromaki.

Joplin, Mo., 30. julija. — Rev. Lawrence Coombs, evangelist, je bil obsojen na 90 dni zapora in na \$100 denarne globe, ker je bil spoznan krivim, da je nekemu slepecu odpeljal ženo. Mrs. Ethel Fry je bila obsojena na \$15 denarne globe.

Washington, D. C., 30. julija. — Senatni odsek za javno zdravje je sklenil, da priporoči senatu, naj dovoli \$2.000.000 za oskrbo jetičnih na zapadu.

St. Louis, Mo., 30. julija. — Ko je zjutraj vstopil William Ritchie v svoje stanovanje, potem ko je noč prespal na verandi, je našel svojo ženo Saro, staro 33 let mrtvo in dva otroka. Bili so zadušeni in plin, ki je vahal iz plinov peči, je govoril na kakšen način se je dogodila nesreča.

New York, 30. julija. — William Burns, znani glavar detektivske zavarovalnice, bo šel na zatožno klopo.

Okrajni državni pravdnik Swann je poslal William Burnsu in Martinu Eganu od J. P. Morgan & Company sodniški poziv, da se zagovarjata, ker sta na nepostavni način odnesla listine iz pisarne advokatske tvrdice Seymour & Seymour.

Oshkosh, Wis., 30. julija. — Toploter je splezal na sto stopinj. Pašniki in vodnjaki so suhi.

Madison, Wis., 30. julija. — Nad sto farmarjev, ki sadi krompir, je prošlo, da pregledajo poljedelski izvedenci iz poljedelskega učilišča, krompir na podlagi semenskega zakona.

Izvedenci prične že ta teden z delom. Drugi pregled poznega krompirja se vrši v oktobru.

Laredo, Tex., 30. julija. — Dvanajst oseb je bilo vbitih in dva in dvajset je bilo ranjenih na vlaku železnice National Lines v Moralesu, Tex., 40 milj severno od Montereyja. Vlak je privozil na slabo progo in skočil raz tir.

Washington, 30. julija. — Poljedelski departament je izdal svadilo proti ničvrednim zdravilom za zdravljenje otroške paralize. Ljudje, ki iz vsake nesreče kujejo denar, so pričeli prodajati zdravila zoper otroško paralizo, ki niso le nič vredna, ampak celo škodljiva otroškemu zdravju. Do sedaj še ne poznajo zdravičelaprati te kugi, izjavlja poljedelski departament.

IZ DELAVSKEGA SVETA. Organizirano delavstvo v Minnesoti se zavzema za železozudarje.

Štrajkarji v LaSalle zahtevajo vladno preiskavo.

Poljski delavci in farmarji.

Pomoč za rudarje v železnem okrožju.

Hibbing, Minn., 30. julija. — Minnesotski državni oddelek "Ameriške delavske federacije" je sklenil, da pozove "Zapadno rudarsko zvezo", da prevzame vodstvo štrajka. M. E. Sušterič, delegat unije strojnikov v St. Paulu, Minn., je opisal strašno trpljenje rudarjev, kadar delajo. Zdaj ko je izbruhnila stavka, jih pa obo roženi klateži, malopridneži in detektivski ugrožajo, napadajo in pretepajo.

"Vse pravice so jim vzeli", je dejal delegat. Neki drugi delegat je orisal, kako je v Kawatoni 100 oboroženih najetih klatežev razbilo vhod štrajkarjev. Kapitalistično časopisje molči o nasilnih klavirskih najemnikih. Iz poročila je bilo spoznati, da so štrajkajoči rudarji za najete pretepače in ubijalce prosta zverje.

Do sedaj je vodila stavko I. W. W. Več voditeljev stavke so vrgli v ječo, da tako oropajo štrajkajoče delavce njih voditeljev in razbijejo stavko.

Štrajkarji zahtevajo preiskavo.

Ottawa, Ill., 30. julija. — Estopniki štrajkajočih delavcev v cementovnah so pozvali tajnika delavskega departementa, da uvede preiskavo o razmerah v cementovnah.

Štrajkarji, ki so že več tednov v stavki, zahtevajo zvišanje delovnika in pravice do organizacije. Kompanije ponujajo le provizije medse, če bodo delavci še v prihodnje garali po dvanajst ur dnevno.

Policijski v službi podjetnikov.

New York, 30. julija. — Kompanija je poskusila v Bronxu vzdržati promet s stavkokazi. Ta poizkus je končal na ta način, da je trideset voz poškodovanih. Stavkarji so postavili vsak voz in prepodili stavkokaze, gledalci so pa zdobili kipe, pri tem ni bil nihče ranjen. Policijska je odredila močno četo, da čuva stavkokaze. Načelnik policije je odredil vse službo proste policaje v rezervno službo na policijskih postajah.

Da ni prišlo do krvoprolitja, se je zahvaliti pametnemu in vzornemu nastopu štrajkarjev. Družba je najela nekaj najbolj razupitih klatežev iz newyorških človeških nižin, ki skušajo razbiti stavko.

Predsednik unije cestnoželezniških uslužbencev je izjavil, da so sklicali shode, na katerih bodo odločili cestnoželezniški uslužbenec, če se v prihodnjem tednu proglasi splošna stavka.

Brezpomenne grožnje.

New York, 30. julija. — Tovarnarji v krojaški obrti groze, da prične jutri delati s stavkokazi, če stavkarji ne sprejmejo, kar jim gospodje ponujajo.

Štrajkarji se smejejo tej grožnji.

Kako ravna s poljskimi delavci

Mitchell, S. D., 30. julija. — Vsako leto oglašajo farmarji, da so v potrebi za delavce. Ko pa delavci pridejo, bi pa najraje videli, da bi delali napol zastoj. Dokler niso bili poljski delavci organizirani v I. W. W., je šla pšenica za farmarje v klasje. Plačevali so delavce, kot se jim je ljubilo. Od kar je pričela prodirati med poljske delavce razredna zavest, so seveda minili zlati časi za farmarje.

Letos so farmarji po stari navadi zopet vabili poljske delavce v Severno in Južno Dakoto. Prišli so delavci, da pospravijo sadje, a farmarji so jim ponudili take plače, da bi bili delavci res bedaki, če bi se bili lotili žetve. To je nazadnjaške elemente, ki se ponosno nazivljajo meščane, v tem od Boga pozabljenem gnezdu tako uzele, da so se obročili in s silo iztirali delavce iz mest.

Delavci so šli iz mesta, ker ne hrepene po tepežu kot "miroljubni" meščani. Sedaj je stvar teh pretepa želnih starokopitnežev in farmarjev, kako spravijo letino s polja. Delavci se ne dotaknejo dela, dokler farmarjev ne sreča pamet in plačajo, kar delavci zahtevajo.

Obsojenim voditeljem stavke je dovoljeno poročstvo, če se poloti denar.

Pittsburgh, Pa., 30. julija. — Višje sodišče je dovolilo, da se izpusti obsojene vodje stavke v podjetju Westinghouse in drugih tovarnah ob reki proti poročstvu do oktobra, da se slišijo argumenti pred prizivnim sodiščem.

Poročstvo za Fred Merrieka je določeno na \$10.000, za Rudolph Bloom na \$5.000 in po \$2.500 za George Tipieka, Mike Essieka, George G. Zeharja, A. Westona, H. H. Detweilerja in Ano Goldenberg.

S tem odlokom je dalo višje sodišče po nosu lokalnim oblastim, ki so izrabile vso svojo moč proti žrtvam kapitalistične justice. Ko so obsojene, žrtve čakale, da se izreče kazen, je bilo poročstvo za Merrieka določeno na \$30.000, pa tudi za druge je bila zahtevana vsota precej visoka.

Nekateri so bili že izpuščeni iz ječe, drugi bodo prosti, kar hitro se zanje položi poročstvo.

Obsojeni vodje so sedeli tri tedne v ječi in jetniški uradniki niso nič bolje ravnali z njimi kot lokalne oblasti. Ana Goldenberg, slabotna ženska, je morala delati v perilnici.

Odlok višjega sodišča je dal delavcem prvi žarek upanja, da bodo voditelji stavke oproščeni.

Strokovno organizirani delavci iz vseh zaveznikih dežel so obdržali konvencijo.

Leeds, Anglija, 7. julija. Po pošti. — Kongres vseh strokovno organiziranih delavcev iz zaveznikih držav se je obdržal dne 5. julija v Leedsu. Oficielno sta bili zastopani le Federacija strokovnih unij Velike Britanije in Splošna federacija strokovnih društev iz Francije.

Belgijska strokovna federacija ni mogla poslati oficijelnega zastopnika, ker so člani razdeljeni v tri dele. Nekaj članov živi v Belgiji pod nemško vladno, nekaj jih je bežalo na Francosko in Angleško in nekaj jih je v belgijski armadi. Navzoč je bil le en član belgijske eksekutive.

Italija in Rusija nista poslali oficijelnih zastopnikov. Le par italijanskih organizacij je poslalo delegate. Rusija in Portugalska sploh nista bili zastopani. Ruske (Dolje na 3. strani, 2. kolona)

VERME.

Chicago: Deloma oblačno in hladno v ponedeljek. V torek jasno in hladno.

Illinois: Oblačno v ponedeljek in hladno v severnem delu. V torek jasno in hladno.

Temperatura zadnjih 24 ur v Chicagi: Najvišja 102, najnižja 84.

Rusi razbili nemško bojno črto na sto milj dolgi fronti.

Angleži in Francozi pritiskajo dalje.

ZAVEZNIKI NA VSEH STRANEH BUTAJO OB CENTRALNE SILE. — RUSI SO VZELI BRODI IN ZDAJ SE BLIŽAJO KOVELU IN STANISLAVU. — PRAVIJO, DA SO VJELI 350.000 MOŽ, ODKAR TRAJA OFENZIVA. — BERLIN IN DUNAJ DELOMA PRIZNAJETA IZGUBE. — TURKI PRIZNAVAJO IZGUBO EREINGANA, ALI PRAVIJO, DA TO IZGUBO LAHKO PRENESEJO.

Srbi in Bolgari v boju.

ZADNJE VESTI.

Bevlin 31. jul. — V Petrogradu razlega buč požar. Sgrole je most čez reko Nevo, 18 velikih parnikov in Futilova tovarna za topove.

London, 31. jul. — Angleži so po hudem boju včeraj razstegnili svoje pozicije istočno od Waterlooja in gonda Trones.

Paris, 31. jul. — Francozi so osvojili sestav nemških zakopov do daljave 800 metrov severnoistočno od Hardecourt.

Petrograd, 31. jul. — Rusi prodirajo dalje proti Kovelu, dalje od Brodija in južno od Dnjestra v Galiciji glasom zadnjega uradnega poročila.

Dunaj, 31. jul. — Južno od Dnjestra smo ustavili ruski val na naši drugi obrambni črti.

Sofija, 30. jul. — Prvi vlak s Turki, ki so na potu v Galicijo, je šel danes čez Sofijo.

London, 30. jul. — Vsa pogajanja med Rumunsko in Turčijo zaradi izmenjave šivil in drugih potrebščin, so postregana. Tako poročila Reutersjeva agencija iz Bukareste.

London, 31. jul. — Angleži so včeraj razbili tretjo nemško obrambno črto na osem milj široki fronti.

Splošni položaj.

V soboto in v včeraj je bil ruski dan. Poročila iz Londona in Petrograda razglajajo velike ruske zmage na sto milj dolgi fronti v severni Galiciji in v Volhiniji. Zadnji petek so Rusi okupirali Brodi, ki leži na železnici Lvov—Lutsk in kake tri milje od ruske meje v Galiciji, a obenem so razbili prvo nemško obrambno črto od Brodija do Cartoriske nad Kovelom prodrl pet do deset milj daleč v nemško fronto in v dveh ter dveh nočeh strašnega boja so vjeli — praviijo — 39.000 Nemcev in Avstrijcev in vplenili čez sto topov. Avstro-nemške obrambne črte ob dolnjem Stokhodu so se pomaknile za reko in boj za strategične pozicije, ki odpirajo pot v Kovel in Vladimir Volynsk, se nadaljuje s silno furijo.

V južni Galiciji niso Rusi nič manj ofenzivni in zdaj se bližajo Stanislavu in Haliču, dvem važnim železniškim središčim južno od Lvoza. Petrograd pravi, da je številno avstro-nemških vjetnikov od začetka te ofenzive do danes narasla na 350.000 mož, a ranjenih in ubitih da imajo Nemci in Avstrijci do 450.000 mož. Koliko izgub imajo Rusi, o tem ni poročila.

Na zapadnem bojišču se trudijo Nemci, da bi iztrgali s protinapadi najnovejše angleške pozicije, posebej pa delvillaki gozd, ki so ga izgubili pred nekaj dnevi. London pravi, da so bili vsi protinapadi popolnoma odbiti. V soboto so Angleži osvojili zadnji del Longuevala, ki je bil še v nemških rokah, in zdaj se vrši bitka za višine med Pozieresom in Bapaumom. Berlin pravi, da je v tej bitki nimajo Angleži nobenih uspehov. London pravi, da je vidi na somškem bojišču mnogo oddelkov nemške infanterije izpred Verduna. To tudi potrjuje dejstvo, da so se boji pred Verdunom nekam poglobili zadnje dni in obe strani poročata le o artilerijskih dvobojih.

Dolgo pričakovana kampanja na Balkanu se menda zdaj začne. Začeli so jo Srbi, ki so glasovali

poročila iz Soluna vrgli Bolgare pet milj nazaj iz Grške. Bolgarsko uradno poročilo pa pravi, da so bili Srbi odbiti.

Uradna poročila slede:

Angleško poročilo.

London, 30. jul. — Zadujo noč je sovražnik poskusil z dvema protinapadoma reokupirati delvillski gozd, toda oba protinapada smo odbili in Nemci so imeli velike izgube. Krvava bitka mož proti možu severnoistočno od Pozieresu in v okolici Highwooda se nadaljuje brez prestanka; mi smo napredovali vseh krajih kljub silnemu odporu sovražnika. Artilerija na obeh straneh je povedala ogenj. Čele gore nemških mrličev v delvillskem gozdu dokazujejo, da je moral sovražnik izgubiti v zadnjih dveh dneh najmanj tri regimente.

(Sobotno poročilo). — Naše čete so zavzele zadnje sovražne utrdbe v Longuevalu z velikim številom vjetnikov. Boj v okolici Pozieresu za višine, ki so še v nemških rokah, se nadaljuje z vso besnostjo. V bližini Bapauma je naša zračna patrulja uničila dva nemška aeroplana.

Franosko poročilo.

Paris, 30. jul. — Dva močna sovražna oddelka, ki sta hotela doseči našo črto zapadno od Vermandovillera na somški fronti, smo hitro odbili. Na levem bregu Meuse (Verdun) smo odbili dva manjša napada na hrib št. 304 in v okolici Fleury. Drugače se tam vrše artilerijski dvoboji.

(Sobotno poročilo). — V Argoni smo v boju z minami okupirali obrobke dve kraterjev na La Fille Morte. Na desnem bregu Meuse (Verdun) smo razstegnili našo črto zapadno od Thiamontu. V Vogezih so Nemci napadli po močnem bombardiranju naše pozicije južno od prelaza Santa Maria. Posrečilo se jim je priti v naš prednji zakop, ali naš protinapad jih je vrgel nazaj. V drugem napadu pa niso mogli Nemci priti do naše črte, tako močan je bil zid našega topniškega ognja. Imeli so velike izgube. Na ostalih krajih bojišča bilo je večidel artilerijsko bojevanje.

Nemško poročilo.

Berlin, 30. jul. — (Zapadno bojišče). — Na somškem bojišču se nadaljujejo krvavi boji. V okolici Pozieresu niso imeli Angleži nobenega vasa. Severno od Somme je naš topniški ogenj ustavil več poskušanih napadov. Pred Verdunom ni bilo infanterijskih bojev. Angleški bombardment Cöminesa je povzročil škodo med civilnim prebivalstvom, toda naša armada nima škode.

(Sobotno poročilo). — Angleški topniški ogenj severno od Somme je narasel do viška. Poznejši napadi sovražnika na naše pozicije blizu Pozieresu se niso obnesli in ravno tako so bili brezuspešni njihovi napadi v gozdu Foreaux in na obronku Longuevala. Južno od Somme se nadaljujejo topniški boji z veliko silo. Pred Verdunom so napadali Francozi naše utrdbe v Thiamontu, ali nimaže se s tim pohvaliti.

(Rusko bojišče, 30. jul.). — Boji na fronti Skrobova-Vigoda, istočno od Gorodishev so se končali nam v prid. Na fronti gen. Linsigena so Rusi razširili svojo ofenzivo v okolici Stokhoda do krajev (Nadaljevanje na 3. strani, 1. stopec.)

Izjave dnevne razen nedelj in praznikov.
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisni se ne
vračajo.
Narodna: Zedinjena država (taven Chi-
cago) in Kanada \$2 na leto, \$1.50 na pol leta
in \$1.00 na tri mesece; Chicago in Louisvill
\$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.13 na tri
mesece.
Naslov se vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society
Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY
Advertising rates on agreement
Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$2 per year; Chicago and
foreign countries, \$4.50 per year.
Address:
"PROSVETA"
3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Ali naj odpravimo za- sební monopol?

V vsaki kapitalistični državi
skuša gospodujoči razred odvaliti
davčno breme na ljudstvo — de-
lave, farmarje in male obrtnike
in trgovce. V državah, ki imajo
silne naravne zaklade na razpola-
go, in ti naravni zakladi še niso
postali monopol kapitalističnega
razreda, širše ljudske plasti, ne
občutijo tako težko davčnega bre-
mena kot v deželah, v katerih so
kapitalisti lepo razdelili med se-
boj naravne zaklade: zemljo, rud-
nike, oljne studence, vodno silo
itd. Kakor hitro prišlo naravni
zakladi postajati lastnina mono-
polistov, prišlo ubožavati ljud-
ske mase tudi v deželi, ki je ve-
ljaka nekada za najbogatejšo na
svetu.

Benjamin C. Marsh pravi v svo-
jem poročilu na odbor za indus-
trialne razmere: "Če se monopo-
lizira naravne zaklade in se jih
prodaja po monopolizirani ceni,
potem to prinaša revščino mno-
gim."

Marsh je izvedenec v davkih in
ekonom v New Yorku, ki torej ve,
kaj govori in piše. Sklical je tudi
več konferenc za pravo priprav-
ljanje proti domačemu sovražni-
ku, ki odira ameriško ljudstvo.

Frank Walsh, predsednik zvez-
nega odbora za industrialne raz-
mere, je na neki teh konferenc v
New Yorku dejal:

"Največja krivica socialnega
blagostana in industrialne pravi-
ce je monopol — zemljiški mono-
pol, monopol naravnih zakladov,
monopol sile, ki urejuje življenje
drugih. Veliko zlo v zemljiškem
monopolu vidimo v tem, da na-
raščajo številni najemniški farmar-
je in ljudi brez zemljišč v me-
stih, ki bi bili radi farmarji, če bi
le mogli postati. Monopol narav-
nih zakladov vidimo v samotni
nizkih plačah, ki jih sprejemajo
tisti, ki na dnu rudnikov koplje-
jo premog za tiste, ki bogate in
v vrh rudnikov sprejemajo dobiček.
Monopol vidimo v osredotočenju
farmarskih zemljišč, rudniških
zemljišč, oljnih zemljišč in vodnih
sil v rokah ogromnih korporacij
in rokah izkoriščajočega razreda:
špekulantov, bankirjev in grabe-
žev koncesij."

Podajajo sliko o osredotočenju
bogastva v rokah pesti ljudi in
naraščanja monopola naravnih
zakladov v privatnih rokah, ki so
lastnina vseh, piše zgoraj imeno-
vani Marsh odboru za indus-
trialne razmere:

"Leta 1914 so znašali naši na-
rodni dohodki dvajset milijonov
dolarjev. V tem so všteti dobiček
od trgovine, plače, mezda, posojila
in obresti od ulog.

Petdesetdeset sto in devet o-
seb, od katerih je vsaka imela 50
tisoč dolarjev davku podvrženih
dohodkov, je imelo v letu 1914
en biljon dolarjev dohodkov, ali
21 del vsega narodnega dohodka.
Eden ali dva odstotka prebi-
valcev lastujeta v velikih mestih
največ vredna zemljišča.

Trinajst družin lastuje 21. del
vsega obdelanega zemljišča v
Greater New Yorku. Sto družin
lastuje eno devetino teh vredno-
sti, pet tisoč družin lastuje sko-
raj polovico te vrednosti, dasirav-
no šteje prebivalstvo 5,400,000,
ali 1,100,000 družin.

V Chicagu lastuje sto in pet
lastnikov in trgovinskih središč
mesta sedmino od vse zemljiščne
vrednosti v mestu. Tako je osre-
dotočena zemljiška vrednost ako-
raj v vseh večjih ameriških me-
stih.

V letu 1910 je bila petina vse-
ga farmarskega sveta razdeljena
v farme po tisoč akrov ali več, e-
na tretjina sveta pa v farme po 50
akrov in manj.

Oficijelni vladni buletin izka-
zuje, da 17,7 odstotkov vseh far-
marskih zemljišč reprezentira
vrednost nad 50 odstotkov vse
zemljiščne vrednosti. Farmarska
zemljišča v Illinoisu, ki obsegajo
le eno sedemindvajsetinko vsega
sveta v deželi in eno petindvaj-
setinko vsega farmarskega sveta,
so vredna skoraj eno devetino
vsega sveta v deželi."

Na to Marsh našteva kako 16
družb ali posameznikov lastuje
47,800 akrov gozda, kako jeklar-
ski trust lastuje 60 odstotkov ru-
de ob jezeru Superior. Eden in
pol odstotkov lastuje 57 odstot-
kov vseh delnic. Z drugimi besed-
mi bi rekli, da sta manj kot dve
osebi gospodar nad jeklarskim
trustom.

Trust za olje je lani prodal
88,7 odstotkov vsega olja, ki je
bil prodan na trgu.

Marsh vprašuje, kako bi se ta
monopol zlomil in odgovarja:
"Obdavčenje bi bila najboljša
metoda, da se zlomi monopol
farm, mestnih in gozdnih zem-
ljišč. Če se hoče zlomiti monopol
rudnikov, olja, železnice itd. je ob-
davčenje prepočasna metoda.
Vlada naj prevzame te monopole
in naj odškodni lastnike zanj le
toliko, kolikor so v resnici vložili
vanje, kar bo le ena desetina ali
enaindvajsetinka cene, ki jo zah-
tevajo zanje.

Potrebno je trojno obdavčenje,
če se hoče doseči monopoliste, ki
lastujejo šume, farmarska in me-
stna zemljišča.

Mnogi ljudje so svet kupili za
malenkost, dobe pa zanj sedem-
krat toliko, kot so plačali. Na ta
način se jim stekajo milijoni.
Tem ljudem se ne more do žive-
ga le z obdavčenjem zemljišča.
Treba je dohodninskega davka in
davka na dedščino, ki pa mora
biti naraščajoč, če se hoče doseči
namen."

K Marshovim izvajanjem je do-
dal Walsh, da bi to edino pamet-
no in pravilno pripravljanje (pre-
paredness), posebno če bi morje
in žene delale na to, da se izvrši
in jih pri tem podučuje časopis-
je, ki je lastnina delavcev.

Marshova izvajanja so prvi ko-
raki k socializiranju kapitalis-
tične države. Če se to izvrši, kar
Marsh priporoča, še ne bo kapita-
lizem vbiht.

Vekekapiitalisti se bodo tudi
Marshovim reformam postavili po
robu z vsami sredstvi, da jih pre-
prejijo. Vsako poseganje v last-
ninske pravice kapitalistov, vsaka
omejitev njih moči, smatrajo za
sovražan in vsakega, ki kaj
takega priporoča, pa za sovražni-
ka po božji volji nastalega; dru-
žabnega reda, četudi pripada k
buržoaziji.

Proti organizirani kapitalisti-
ni sili pa lahko nastopijo delavci,
če so politično organizirani in do-
sežejo lahko še več, kot Marsh
priporoča.

Če bodo delavci v jeseni glaso-
vali zopet za kapitalistične kandi-
date, bo monopol ostal nedotak-
njen in kapitalisti se bodo delav-
cem smejali, da so jim dovolili
zopet štiri leta oplenjati ame-
riško ljudstvo po vseh oplenje-
valnih kapitalističnih metodah.

Nekaj družega je, če delavci
mislijo, da je napočila ura, da se
uniči monopol v korist ameriške-
mu ljudstvu. Ako je stvar taka,
potem bodo glasovali za sociali-
stične kandidate, ki so resni nas-
protniki privatnega monopola in
neizprosni sovražniki kapitaliz-
ma.

Socialisti ne bodo izvršili polo-
vičarskega dela in tudi se ne bodo
vstavili na pol poti, ampak od-
pravili bodo kapitalizem.

Težave za denar so povsod
velike, a najbolj jih občutijo v
Siriji. Ondotno prebivalstvo nam-
reč ne vzame papirnatega denar-
ja, ampak je navajeno na avstrijs-
ke Marije-Terezije tolare in na
zlato. Kakor poročajo švicarski li-
sti, je vsled vojne denar popolno-
ma izgubil in vlada jo zdaj v Siriji
najslabše razmere, ki jih pos-
trujejo še znatno pomanjkanje
živil.

PRI SPREMENBAH naslovov
treba omeniti poleg novega tudi stari
naslov. Pritto imena krajov in bilic
previdno, kakor se pišejo v angleščini,
da ne bo potem kakih nerodnosti na
pisti.

Photos by American Press Association.

(Gornja slika). Srbski, an-
gleški in francoski vojaki v Solu-
nu na Balkanu. Izražajo veselje
nad novicami iz francoske in Ru-
sije o vsehpeh zavezniške ofenzi-
ve.

(Dolnja slika). Francoski ge-
neral Milne in srbski častnik.

DOPISI.

La Salle, Ill. — Mr. W. M. S.
Mason nam poroča v pismu, da ni
podpisal prošnje na gubernija,
naj pošlje milico in se nam zahva-
ljuje, če o tem obvestimo svoj
občinstvo.

W. S. Mason je zemljiščni tra-
vec in torej ni indentičen z Ma-
sonom, o katerem nam je bilo po-
ročano, da je podpisal petičijo.
Čitatelji naj vzamejo to na zna-
nje.

Skidmore, Kans.

Kakšne so naloge slovenskega
delavstva v Ameriki, pod tem na-
slovom, se zadnji čas precej raz-
pravlja v našem nad vse potreb-
nem dnevniku Prosveta. Pri takih
razpravah eden ali drugi zaide v
diskuzije iz ktere se potem ne mo-
re več izkoptati. Večkrat se tudi
o kaki stvari en čas debatira in
razpravlja, polagoma pa se neka-
ko pozabi in vse zaspí. Ze par ta-
kih koristnih idej je zaspalo.

Ena teh je bila ustanovitev ju-
goslovanske akademije. Pri glaso-
vanju je zadeva propadla, delo-
ma zato, ker se ljudje niso prav
razumeli, deloma pa tudi zato,
ker so videli v celi stvari samo
stroške. Marsikateri si je tudi mi-
slil, kaj se hoče učiti, star sem
35, 40 let, meni to ne bo nič koris-
tilo. Drug vzame knjigo in se uči
angleščine, ali pa gre v večerno
šolo, ktere so nam takoj na raz-
pologo (vsaj tu v Kansasu) samo
če se oglasi vsaj 12 učencev. In to
je, po mojem mnenju, najkrajša
in najbolj sigurna pot do znanja,
v tej deželi. Čez dvajset ali petin-
dvajset let se bomo Slovenci po-
pili v morje amerikanizma, pose-
bno še, ako se naseljevanje vsta-
ji ali omeji, kar je zelo verjetno.
Kar potrebujemo je dobro časo-
pisje in tega imamo, posebno, od-
kar izhaja dnevnik Prosveta.

Ravno pri naši S. N. P. J., ki
je ustanovila Glasilo in potem
Prosveto, sprožila se je tudi ide-
ja za združitev vseh naprednih
slovenskih podporuh organizacij.
Dolgo časa se je o stvari govorilo
in razpravljalo, nazadnje, pa
kakor izgleda, je vse zaspalo.
Bratje, da bi bila ta ideja pokop-
ana, tega ne smemo dopustiti.
Glejte, koliko je naša S. N. P. J.
sama naredila za napredek in iz-
obrazbo svojega članstva. Koliko
bi pa šele lahko naredila organi-
zacija, ki bi bila dvakrat ali tri-
krat večja! Naš dnevnik Prosveta,
izhajal bi lahko na šestih ali
osmih straneh, v 20 do 30 tisoč
listih! Za enkrat naj bi bila nalo-
ga slovenskega naroda v Ameri-
ki, združitev različnih slov.pod-
pornih organizacij in ko bomo en-

krat združeni, dalo se bo narediti
marsikaj, kar se nam zdi danes
nemogoče. Na delo torej in agitiraj-
mo za združitev!

Anton Yerkín.

Livingston, Ill. 29. jul. (Izvir-
no poročilo.) Včeraj zjutraj sta
dva roparja nameravala oropati
saloon Zamboni (preje Scanzani).
Polica j jih je zasledil in enega
prijel, drugi pa je stekel hoteč
uiti. Stražnik je klical za njim
naj se vstavi in oddal dva atrela
v srak. Ker pa to ni nič izdalo, ga
je z dobro pomerjenim strelom
spravil na tla. Obstreljenega ro-
parja so odpeljali v bolnišnico,
kjer se baje bori s smrtjo, drugi,
ki je bil bolj pobleven in se dal
prijeti, sedi zdrav v ječi.

Poročevalce.

NAŠ ČLOVEK.

(Iz mojega dnevnika J. A.)
Letos je velika suša in zato sla-
ba letina.

Na prošnjo in agitacijo duhov-
nik je šlo okoli 130 romarjev iz
bližnjih vasi na Brezje in Bled.
Iz oddaljenih vasi se je pridru-
žilo še kakih 500. Lepa armada
večinoma žensk, svetih Amazonk,
bojovnic za sv. vero.

Pri sosedu je vse živo. Njeoj
so se vrnile. Danes zjutraj, pred-
no so odšle, so bile pri obhajilu.
Podal sem se tja tudi jaz. Polna
hiša otrok in starih ženic, ki so
prišle poslušat, kako je bilo na
božji poti. Nekateré romarice so
bile pijane. Sosedinja gospodinja
je imela glavno besedo in je pri-
povedovala:

En franciskan je napravil tak-
o lepo pridigo, tako nas je pripo-
ročal materi božji, tako nam se
je zahvaljeval, da se je moral zjo-
kati vsak, ki ga je poslušal. Pose-
bno na začetku in na koncu je le-
po govoril. Pravil je, naj molimo
in prosimo nater božjo in dala
nam bo vse, kar želimo na duši in
na telesu. "Niste se kratili", je
govoril, "zapustiti svojih otrok
in priti iz zapuščenih svojih kra-
jev sem k svoji edini materi, ka-
tera gleda vedno na vas in si tse
zapomni." Za jokati je bilo ...
Mati božja je na Bledu bolj lepa,
bolj debela, bolj polna v obrazu
kakor ona na Brezjah (in pogladi-
la se je a potno roko po obrazu).
Na Bledu je v cerkvi ena vrh in
vsek se jo mora dotakniti. Gospod
so nam rekli, da mora vsaka zvo-
niti. Kar po deset nas je zvonilo
skupaj in se obenem smejalo ...
Mše so bile samo (11) po gol-
dinarju. Zelo lepo je bilo ...
Ona je brbljala naprej, druge pa
so pazljivo poslušale in vsak hip
je bilo slišati "Oh, kako je mra-

lo biti lepo!" in mlade hčerke so
vzdihovale: "Ko bodem starejša,
pojdem tudi jaz", "Tudi jaz,"
"Jaz tudi."

Kaj se hoče s takim ljudstvom,
ki ga vjame duhovnik takoj na
svoje litanije, ki ga takoj preva-
ri, ker z zdravimi očmi in pri be-
lem dnevu ne vidi? Maše samo po
goldinarju! Za našega človeka, ki
tupi največje uboštvo in poleg
tega v taki suši ni goldinar nič ...
Koliko plačanih prošelj, koliko
otrov, koliko kupljenih svetih po-
dobnic? Vse to gre iz žepa siroma-
šnega ljudstva, ki naj bi živelo le
od besed božjih, v žep božjih na-
mestnikov, kateri pa ne morejo
živeti od svetih besed, temveč od
pristradanega evenka ... Peljejo
našega človeka v Lurd in Rim,
da se še bolj utrdi vpokornosti in
ponižnosti, kajti ni še zadosti po-
koren, ponižen in — klerikalen.

Vsa okolica govori le o romar-
jih. Kako lepe pridige, spovedi,
obhajila! ...

Nikda pa ne ve povedati ničesar
o krasoti slovenske zemlje, slo-
venske švice: Bued, Bohinj, Vint-
gar itd. Za naravo nima smisla
nabeden. Kaj takega se more zgo-
diti le pri našem človeku, ki občud-
nje le lepoto neumetniških sve-
tih podob, kipov in cerkva, ki
poljubuje ogle različnih oltarjev
in različne ostanke, ki meče denar
za mše in drugo, ki neprestano
le prosi, moli in se spoveduje, a
ima doma v družini in s sosedo ve-
čen kreg in prepir ...

"Veste, strina, vse avoje križe
in težave sem pozabila, vse tr-
pljenje in teškoče so igrinile, ta-
ko sem bila zadovoljna, tako ve-
sela, da ne morem dopovedati,"
je pravila romarica.

Zvečer sem šel h kumu. Nepre-
nehoma se vrti govor o božjih po-
tjih, svetih podobah, čudežih, o
litanijah, spovedih, duhovnikih:
"Dusko in telo, bi dela", je vzdih-
nila, pohopna, ženica, "ko bi mo-
ja vnuka znala peti pri sv. maši
na koro ... Naš rod ni za kolo,
stroje in enake nove stvari, ne,
naš rod mora biti tak, kakoršni so
bili naši predniki. Pustimo mi te
stvari na miru, kaj nam bo poma-
galo to friranje na kolesih? Meni
se dela omotica v glavi, ko vidim
koga, da se pelje. Noge so najbolj-
še. Človek naj hodi, ptič naj leti,
riba naj plava! Bog daj, da bi vsi
padli in se pobili, ki se vozijo na
kolesih", je še zažela iz globoči-
ne pobožnega area.

Kaj bi dejala o drugih tehni-
čnih izumih? Slovenski narod ni
za te stvari, naši predniki so ho-
dili peš! Tehnika in napredek nas
gotovo ne more podreti, ker ima-
mo trdne noge ...

Mehanizem, enostavni mehani-
zem! Nedelja, maša. Vse molitve
v monotoniji suhoparne vsak dan-
josti. Mehanizem si podvržejo du-
ševnost človeka in on jih izgovor-
ja brez pomisleka tjavendan. U-
sta in jeziki so gibljejo popolno-
ma mehanizem. Ker sam ne mo-
re najti v sebi čustev, pa kupi mo-
litvenike in tam jih dobi ter si pri-
laščuje tuja čustva, a bog je s tem
seveda zadovoljen. Mohorjeva
družba opravlja zelo hvalno de-
lo, da prodaja med slovenski na-
rod taka prav pogostoma in po
ceni ... In zato ta čustva niso
globoka. Navade so, kakor se člo-
vek navadi tobaka, pijače, igre.

Danes je bil občni zbor "Kos-
sumnega društva". Na zborovan-
ju se se pripravili. Vsi so hoteli,
da bi šlo v poslovanju redno
naprej, ali nikdo ni hotel
prezveti kakoga dela. Pisal sem
zapisnik in člani so več gledali
na mojo roko, kakor sledili pre-
davanju. Vsaki malenkosti so se
smejali. Ko se je kdo podpisal,
obkrožili so ga drugi ter prav pa-
zljivo gledali, kako se podpisuje.
Malo jih zna pisati, znali so, ali
so sečasoma pozabili ... Ampak o-
ni molijo neprenehoma, se muš-
jo, trpijo, da ostane kaj za maše
in božja pota.

Ceste imajo, da bog pomagaj!
Kmetje se mušijo z vozovi po str-
mi, skalnati in od dežja razvora-
ni cesti. Razrite so te ceste kakor
so razriti od ekrihi njih obrabi ...
Seveda bo tako še dolgo, dolgo
časa trajalo, ker je bog previse-
ko, a cesar predaleč.

Nedelja je, maša! Niti ne mi-
lijo, ko molijo, usta se jim otar-
ja in zatvarja avtomatično.
Nekdo pred mano je rožljal z ro-
žnim vencem, da bi ga mogoče po-
gledali, kako je pobožen ... Po-
leg mene je mrmral drugi pri sku-
plni molitvi, glasno je izpregovar-
jal le amen ... Iz kota sem slišal:
Dobil je 24 ur zapora. To je pra-
va mehanika, priporočljiva za pre-
učevanje ...

To pohajanje v cerkev, to re-
prestanje molitve bi bile izgubile
gotovo že davno svojo moč, ko
bi se ne bila cerkev organizirala
na moderni način na gospodar-
skem polju.

Stari ljudje ne morejo čuti, a
ko kdo kaj reče o duhovniku, če
tudi je resnično, ker duhovnik je
svet človek, od boga postavljen in
kot tak ne more storiti kaj slabe-
ga. V vseh stvareh je tako, kakor
pravi gospod in to si ne dá pobri-
ti z enostavnega razloga, ker dru-
gače ne more biti. Ali je potem
težko izbrbljati to zupanje!
Gotovo ne, kakor to vidimo samo
pri našem človeku.

Kako so daleč od pravih poj-
mov v fiziki, astronomiji, zemlje-
pisju in drugih znanostih. Strda
je zažareno železo; ko pada toča,
se mora vreči pred vrata stol na
robe tako, da štrlijo noge proti
nebu; London, Pariz, Petrograd,
Rim se enako oddaljeni, Dunaj je
najbolj oddaljen (zato nam ne
more morda niti pomagati), New
York je nekaj oddaljeneji, ker je
v Ameriki; kako je neki mogo-
če, da je le en četrť zemlje, tri
četrť pa vode, ko je okrog povsod
zemlja ... To so našemu kmetu
še vedno problemi.

— Če žena v kavarni kvarta.
Dunajsko deželno sodišče je iz-
dalo zanimivo sodbo. Neki moč je
tožil na lošitev zakona, čeč, da
poseda njegova žena vsako popo-
dne v kavarni in tam kvarta s pri-
jateljicami. Sicer vsakodnevne iz-
gube pri kvartanju niso znane,
a sečasoma narasne vendar znaten
znesek. Moč je v svoji tožbi za-
stopal nazor, da ima žena ne-
dravljivo strast za kvartanje, da
vzled te zanemarja svoje gospe-
dinjake posle in spravlja v ne-
varnost ji izročeni denar. Tudi je
to kvartanje nevarno dobri nar-
vi in družini. Toženka je ugovar-
jala, da je na Dunaju splošna na-
vada, da obiskujejo tudi ženske
kavarno. Časih so pač samo molli
imeli pravico, da so smeli v ka-
varno kvartati, ampak to nazna-
nje ne velja več. Če se ženska dru-
žba v kavarni pogovarja ali se
kvarta, je pač vseeno. Izgala se
malenkostne in se sploh porava-
jo z dobitko. Sodišče je izreklo
čitev zakona zgol iz krivde žene,
čeč, dognano je, da ima žena ne-
ozdravljivo strast za kvartanje in
zna ta strast postati nevarna so-
levemu premoženju.

Evropska vojna, mehiške in inozemske vesti.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

severnoiztočno od Sokula; napadi na bili odbiti z velikimi izgubami na sovražnika. Severozapadno od Lutske se je Rusom posrečilo priti v našo črto blizu Tristina. Tam so se umaknili v našo drugo črto za reko Stokhod. Zapadno od Lutske smo ustavili prodiranje Rusov s protinapadi in jih odbili pri Zviničih. Ponovni in ponovni ruski napadi na pokrajine gen. Bothmerja v bližini Mostarskega so bili ustavljeni.

(Sobotno poročilo). — Na fronti maršala Hindenburga ni nikakoli izprememb. Južno od Bavarije so Rusi vzporedno ofenzivo z večjimi zboroma vojaštva proti našim položajem. Južno od Dnjestrja (Galičija) so se Avstrijci umaknili na severni breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev na naši armadi prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

(Sobotno poročilo). — V petek zjutraj so naše čete okupirale v okolici Gulevičev in prekopali na levi breg, kjer zdaj utrjujejo nove pozicije. V okoliščini Kovelja in Rovčev naša armada prodira dalje za umikajočimi se Nemci in Avstrijci. Tam so vjeli 9000 mož, dva generala in 50 častnikov in vplenili 46 tovarov. V dolini ob Slonovki in Bojadrovki so bili Nemci premagani in se umikajo proti jugu. Severno in južno od Baranovičev se se hudi artiljerijski boji.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

Columbus, N. M., 30. julija. — Najvažnejše poslopje v Columbusu je koča, ki služi za opiralnico zvezne armade, v kateri se nahaja pisarna majorja C. S. Farnwortha.

Koča je ometana z blatno, luknje pri oknih so zametane z blatom in sobe so nizke in neurejene. Kadar piha veter, potegne major prstnik kvisko in si natakne varnostna očala. Za tla služijo smrekove deske. Peč iz pločvine stoji v zaboji, polnem peska, stene so pa pokrite z zemljevidi Mehike, na katerih so zaznamovana pota za vojaški trim in vodnjaki.

Atlanta, 30. julija. — Državni legislaturi je bila predložena zakonska predloga, ki določa, da morajo otroci med 8. in 14. letom najmanj 12 tednov v letu hoditi v šolo.

Zakon postane pravomočen s prvim januarjem 1917. Kazni za prestopke so določene od \$20 do \$50.

Zalostno izgleda v državi šolsko izobrazbo, če zahteva, da otroci hodijo le 12 tednov v letu v šolo. Na Turškem tudi ne more biti slabše.

Springfield, Mo., 30. jul. — Pod poslopjem, v katerem tiskajo protikatoliški list "Menace", so eksplodirale tri bombe, ki so povzročile lahke poškodbe in majhen ogenj, ki je bil kmalu pogasjen.

"Menace" je protikatoliški list, ki brezobzirno odkriva vse zmote katoliške cerkve.

O tem bombnem atentatu ni tako velikega krika v kapitalističnem časopisju kot o onem na paradi za vojno pripravljanje v San Franciscu. V kapitalistični družbi delajo celo razliko med dinamitardi in metalci bomb, da bi atentat ostane atentat, pa naj ga izvrši kdor hoče.

Richmond, Ind., 30. julija. — Andy Miach, star 35 let, je obstrlel svojo ženo in potem obrnil orožje proti sebi. Splošno sodijo, da je Miach valed neznozne vročine prišel ob pamet, ker ni imel vzroka za poizkusni umor in samomor.

Wabash, Ind., 30. julija. — 67-letna Mrs. Robert Woeshner je skočila raz avtomobil tako nesrečno, da je prišla pod kolesa in bila takoj mrtva.

Tipton, Ind., 30. julija. — Roscoe Thompson, 30letni farmar, ki živi pet milj južno od mesta, je obstrlel od svojega 22letnega brata Williama. Spor radi najemništva očetove farme je bil povod streljanja.

Sterling, Col., 30. julija. — Banditje so oropali Nebraska State Bank v Seenuolu, Neb., ki leži okraj meje, za \$3.000, potem so pa odnesli pete v ukradenem avtomobilu. Pri napadu na banko so tolovaji umorili dve osebi in eno ranili.

Newark, N. J., 30. julija. — Zaprta povelja so bila izdana proti Edwardu H. Hatchu, podpredsedniku Mutual Trust Company v Orangu, N. J., ki je v pondeljek zaprla državna bančna komisija, in Thomasu Birneau, ki je bil finančni tajnik denarnega zavoda. Obtožnica njima očita, da sta se zarotila ogoljufati banko za \$306.000.

Byrnes je moral položiti \$25.000 porokstva, Hatcha pa strážijo na njegovem domu, dokler ne okreva.

Gilbert, Minn. Zato ker je tri sroke obmetala z gnili jajci, morala se bo zagovarjati pred sodnikom Dowlingom, Mrs. Eli Thirer. Kaj bo dobila za gnila jajca se ne ve.

Iz delavskega sveta.

(Nadaljevanje iz prejšnjega)

strokovne organizacije so podrejene vojnemu sodu, portugalske pa niso imele denarja za troške.

V takih razmerah je bil kongres le afeta angleških in francoskih strokovnih organizacij. Njih glavna točka je bila, da se zahteva rezignacijo Legiena, mednarodnega tajnika, ki živi v Nemčiji, in se vstavi posebno organizacijo proti delavski organizaciji centralnih sil.

Zahtevali so, da se preloži sedež mednarodnega tajništva v nevtralnem deželu. Legien je na to odgovoril, da lahko tak sklep o svoji le mednarodni kongres, na katerem so zastopani delavci iz vseh dežel.

Nato so francoski, angleški, italijanski in belgijski delegati sklenili, da ustanove zase začasno tajništvo s sedežem v Parizu.

Kongres je sprejel tudi predlog, da diplomatije sprejmejo v mirovni program zakon, s katerim bodo delavce.

Razno.

Kozolec v zraku.

Letanje po zraku je za človeka že mlada umetnost. Razvija se pa nenavadno hitro. Seveda je tak napredek strašno drago plačan, kajti nobenega tehničnega izuma ne spremlja toliko nesreč kolikor človeško osvajanje zraka. To je razumljivo, ker je zrak element, v katerem nima človek nobene možnosti, da bi se v njem obdržal sam, brez tehničnega pripomočka. Po zemlji se lahko hodi, če se ne vozi ali ne jaha; v vodi človek lahko plava, če pade z ladje ali z mostu vanjo. V zraku pa je brez parata izgubljen. Kljub izredni nevarnosti pa mika človeka ravno zrak tako, da valje skoraj vsakodnevno nameravajo nikdar ne zmanjka letalcev. Se več! Pogumni letalci niso več zadovoljni s tem, da jih nosi samolet tja, kamor sami hočejo, temveč delajo v zraku še najvaročnejše eksperimente. V Marmande se je letalec Sivel, ko je hotel pristati na zemljo, strmoglavil s svojim aparatom iz višine 30 metrov na tla, pa si je razbil črepijo in je kmalu nato umrl. Udeležil se je bil s svojim samoletom balkanske vojne in bil 25 let star. Druga vest iz mesta Bue pravi: Letalec Pegoud je danes letal celo minuto z glavo navzdol in se potem popolnoma obrnil. Nato se je zopet dvignil in je preobrnil v zraku šest kozolcev. Seveda to ni igra za kratek čas, ampak nevarni eksperimenti, ki služijo čim večji sigurnosti letalca in obvladanja aparata.

Nevarno sredstvo soper pijančevanju.

Nekatere mestne uprave na nizozemskem so uvedle soper pijančevanje nevarno sredstvo, ki pa dobro učinkuje. Sredstvo je za pijanega blagodejno, ampak precej ostro za prodajalce alkoholnih pijač. Ako zagleda strážnik na cesti moža, ki negotovih korakov kolovratil proti domu, pokliče voz, naloži v voz pijančka in peljata se v policijski urad. Zdravnik pride in določi, kdaj da lahko odpeljejo pijanega domov. Domov ne gre več, temveč zopet ga odpelje izvošček. Prihodnji dan dobi gostilničar, pri katerem se je gost napil, račun za vožnjo in zdravnika, ki ga mora namudoma poravnati. Odkar veljajo te določbe zelo pojenjuje pijančevanje.

Parizanka vredna tri velbloda.

V pariško vojaško bolnico je prišla odlična dama, ki je razdeleževala ranjenecem darila. Nalotela je tudi na zamorskega ranjenca. Ta ji je rekel: Ti si res predraga in lepa deklica. Dama: Raj ni sem deklica; omožena sem in imam otroke. Zamorec: To nič ne dene. Prav presrečna si! Tri velbloda ti vredna. Dama se je čudila tej cenitvi, a strážnica ji je stvar hitro pojasnila: Zamorec cenijo vsako stvar na ta način, da pove, koliko velblodov bi zanj da doli. Vi ste lahko prav zadovoljni, kajti meni in mojim tovarišcem je rekel ta mož, da je vsaka izmed nas vredna le enega velbloda.

VABILO NA VESELICO

pri otvoritvi dvorane, katero priredi društvo "Prosveta", štev. 106 S. N. P. J. v Imperial, Pa. dne 4. septembra t. l.

Društvo bo pričakovalo druga društva na kolodvoru ob 8:30 in 10:45 min. zjutraj na Imperial, Pa.

Po obhodu sledi otvoritev dvorane in nastop fahnih govornikov.

Potem pa ples in venela zabava. Društvo bo spremljalo bratska društva na kolodvoru ob 4:10 in 7:35 min. zvečer.

Na svidenje dne 4. septembra v Imperial, Pa. I

(X)

Ignac Muceta.

Slovenska Narodna

Podporni Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. listinu.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik: John Vogrid, box 214, LaSalle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, b. 86, Girard, Kan.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave. S. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telephone Lawndale 4635.

Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4004 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADESOBN ODESEK:

Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741—1st St., LaSalle, Ill.
F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROČNI ODESEK:

Anton Hrašt, 811 95th Ave., New Duluth, Minn.
Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Jože Radišek, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pieteršek, 436 box, Bridgeville, Pa.
Albina Hočevar, 18 Beard ave., Detroit, Mich.

UREDNIK "PROSVETA"

Jože Zavertnik, 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VEHOVNI IZDAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičeje glavnega urada, se imajo posiljati na gl. tajnika.

Priložbe glede navednega poslovanja na predsednika nadzornega odbora Jože Ambrožič.

Zadeve prepričljivo vsebine predsednika poročnega odbora, A. Hraštu.

Vse druge stvari, ki imajo stik s "Prosveto", izvemal sprejembe naslovov uradnikov krajevnih društev s "Prosveto", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Cenjeni bratje tajniki in sestre tajnice apeliramo do vas, da skušate pridobiti vsak nekaj naročnikov za dnevnik "Prosveta". Pri večjih društvih po pet do deset in pri manjših pa po dva ali tri in prav lahko bi se pridobilo na ta način do 500 novih naročnikov. Bratje, agitirajte neumorno za svoj lastni list, ne prenehoma dokler ga ne bodo naročili v vsaki slovenski hiši v Združenih državah.

Skušajte dobiti oglase od trgovcev pri katerih kupujete vaše vsakdanje potrebščine, povejte jim, da je list vaš lastnina in ako bodo oni podpirali vas pri tem, da dajo oglaš, da bodele tudi vi njih pri odjemanju in kupovanju blaga. Pišite upravnistvu za posla, snila ako imate priliko za dobiti kak oglaš, izrabite jo, list je vaš lastnina, delujte in skrbite za njega.

V LA SALLE

je napredaj dobro ldoča gostilna z dvorano. Proda se radi odhoda iz mesta. Natančneje se poizve pri lastniku. Jos. Mesojedec, 1301 Main St., La Salle, Ill. (49, 50, 51, 52, 53, 54.)

KAKO JE UMRL AVSTRIJSKI PRESTOLONASLEDNIK

CESARJEVIČ RUDOLF?

to, nam opisuje velenimiva knjiga:

ŽIVLJENJE NA AVSTRIJSKEM DVORU

V Avstriji je prepovedana. Zakaj? Ker je najti v njej vse intimnosti, ki so se dogajale na avstrijskem dvoru. Knjiga je tiskana na najfinem papirju, obsega 144 strani ter vsebuje na posameznem papirju, cesarice Elizabete, cesarjeviča Rudolfa in njegove barone, Vasa, ljubimke slednjega.

Cena knjige s poštnino vred 75c.

Naročila je nanloviti na:

SLOVENSKA KNJIGARNA, BOX 1611, NEW YORK, N. Y.

Naročite se na dnevnik "PROSVETA"

Najboljši slovenski dnevnik v Zd. državah. List prinaša dnevno dobre, podušljive šlanka, novice iz starega kraja in Amerike, sploh čelaga sveta, zanimive romane in zabavne čtivo.

Naročnina stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50 za Zd. države. Za naročnike izven Zd. držav, izvenšani Canada, stane za celo leto \$4.50, za pol leta \$2.25. Navednata stane za celo leto \$4.50 in pol leta \$2.25 v mestu Chicago in So. Chicago.

Imena, naslove in naročnino pošiljajte na sledeči naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 3019 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Vse pošne denarne nakazilce — Money Order, bančne drafti — se naj naslovi na "Prosveto" S. N. P. J. Ne rabite osebnih imen!

Naši sodelavniki so društveni tajniki.

Vas nadaljše pojasnila daje drage volje upravnistvo "Prosveto".

DENAR.

(Nadaljevanje)

Bogata Karolinina domišljija je nudila Sakar du obilo užitka. Zašel je čitati knjige o Orientu in zlasti ga je zanimala egiptéanska ekspedicijska. Spomnil se je slavne dobe Križarjev, ko se je vra-

in potem bosta korakala z napredkom malo po malo dalje in dalje, dokler ne ovojita trgov in premagata svet.

(Dalje sledi).

(Konec)

*) Razprava je bila napisana pred izbruhom sedanje vojne in priobčena v znanstveni soc. reviji "Naši zapiski."

vsake zamude. Če torej hočite, da je povsod prisoten, držite se tega!

POTA BODOČNOSTI

razrednemu boju bo le
ne.